

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 65-66.(83) | ЛЬВІВ | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | ЛУЦЬК | Рік II.

АДРЕСИ: „НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18. „НОВИЙ ЧАС“ Луцьк, вул. Бол. Хороброго 88.

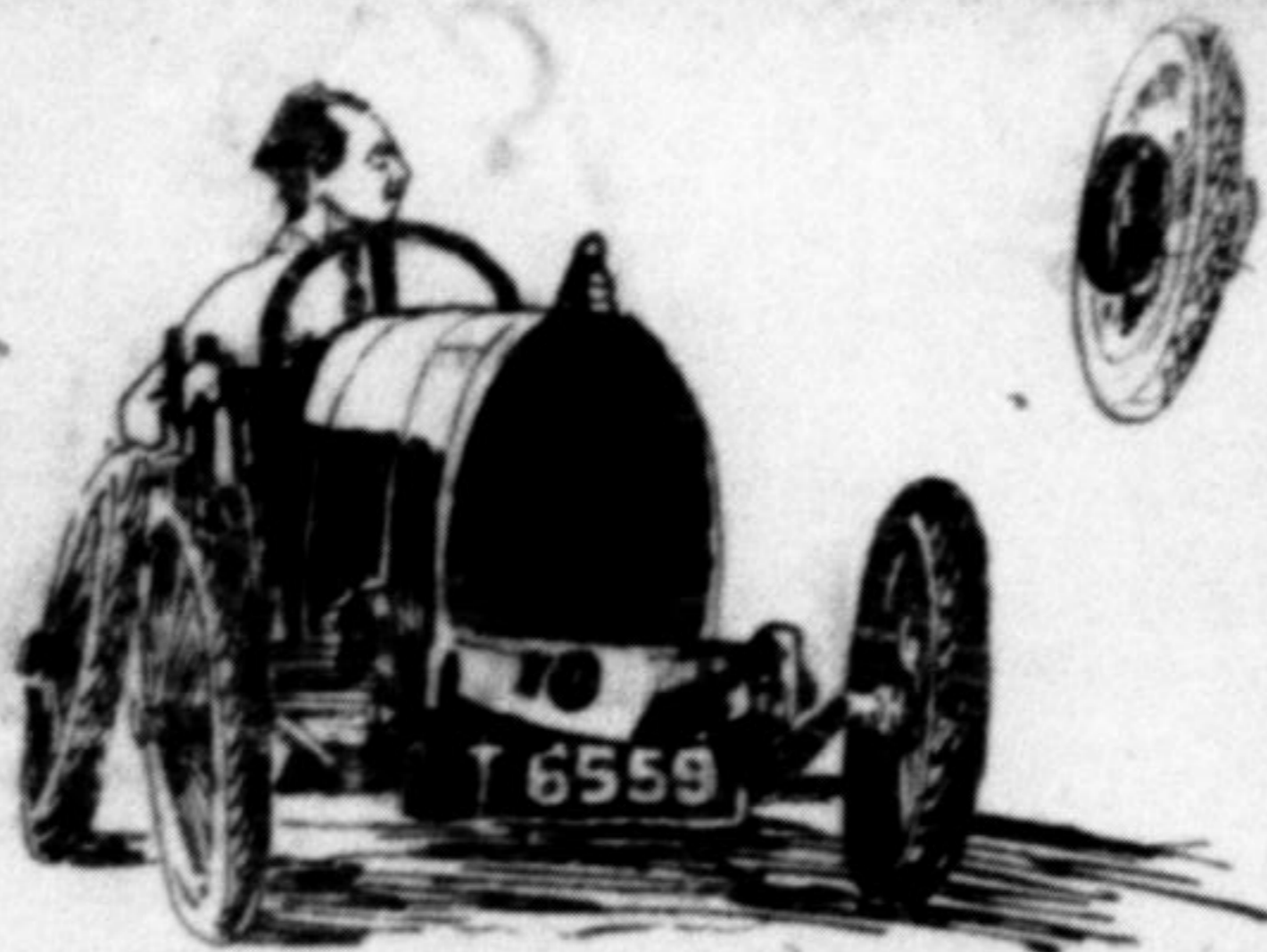
Віймковий стаж на „кресах“!

З слідуючим 67 числом вислаємо всім Передплатникам портрет нашої поетки і письменниці Лесі Українки як додаток до місяця серпня.

Сесія Ліги Народів.

На початку вересня збереться в Женеві Ліга Народів; на нараду приїде м. і. Мекдоналд і Еріо. Ця сесія Ліги важна тим, що там будуть порушені справи, які дуже обходять Польщу.

Перегони самоходів.

В Англії відбулися недавно перегони самоходів. Під час перегонів трапився випадок. Одному самоходови — як бачимо на образку — відлетіло в блискавичнім бігу 200 км на годину ліве заднє колесо і вдарило кільканадцять метрів на бік. Самохід перевернувся — але воддеви на щастє нічого не сталося — лиш наївся страху.

Віймковий стан на „кресах“.

Польські газети пишуть, що Рада польських міністрів мала рішитися на заведенне віймкового стану на „кресах“ в цілі успішної боротьби з бандитизмом. Воеводами іменовано на відміну генералів. І так: Новгородським воєводою іменований ген. Янушайтіс, волинським ген. Ольшевскі.

Замах на Радіця.

Бувший сербський офіцер Константінович кинувся на вічу в Білгороді на Радіця, коли той, здавав звіт зі свого побуту за границею. Офіцер хотів пробити Радіця багнетом але присутні не допустили до того.

Битва поліції з бандою.

В селі Николевщини несвіжського повіту звела польська поліція бій з бандою, що прийшла з большевицького боку під проводом комісаря Бартоша. Чдени банди замкнулися в stodолі і відстрілювалися від поліції, а потім обкидали поліцію ручними гранатами. Бій трєвав чотири години. Чотири бандити згинули а три ранені. Згинули також два поліцаї. Решта „банди“ втікла, за нею женеться польська кавалерія.

В імени Річипосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратурі, що зміст часописи

„Новий Час“ число 59 (76) з дня 7 серпня 1924 в артикулі під заголовком: 1) „В десятилітні воковини“ в уступі межі словами: боротьбу а Отже і с наш, 2) „Листи з волинського села“ в уступах між словами: Що раз надіюсь а Ось Вам і третій, 3) „Огляд совітовах подій“ в уступі між словами: міністер скарбу а В Кракові, містить в собі єство злочину з § 65 а з. к. узнав доконану в дни 5. серпня 1924 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно в найблищому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягас за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ек 1863. а іменно засудження за переступство на гривну до 400 злп. Львів, 9 серпня 1924.

(Підпис нечиткий)

На порозі нового шкільного року.

Вступимо у пороги шкільного року. Дітвора знов залюднить малі і великі міста, зі шкільних будинків розходяться знов великий гамір життєрадісної молоді. І на селі діти відтягнуть від їхніх осінніх занять і вішають в школу. І всюди пануватиме радість і безжурність. Та безжурними остануть тільки діти. Їх батьки і їх учителі цього року безжурними стати не можуть.

Наступ, який зі сторони польської влади і польської суспільності іде на українську школу — по обчисленню атакуючих повинен в цьому шкільному році закінчитися. В цьому році повинна зникнути

українська школа. Її місце має заняти утраквістична, а ціль її — виховувати вірних підданих польської жечпосполітей.

Приписуючи школі незвичайно велику вагу. Поляки цілою силою парі повели на неї наступ.

Народні школи переминюються на польські двоюким способом: Або при помочі наказних вийтів і наказних рад громадських та проти виразних протестів громадян — переминюювати викладову мову на польську, або просто до української школи дають учителя Поляки, який сам на власну руку школу польонізує.

Не маємо ще точної статистики, кільки протягом тих фєрїї звільнено зі служби в українських школах учителів — Українців. Але і з тих відомостей, які маємо, бачимо наглядно, що повтові інспектори не дарували.

Поляк — учитель українських дітей — це вже не рідке явище. Цялю його однік не лише польонізування українських дітей.

Ші Іл державних по містах не маємо. Нашими твердинями є там наші приватні школи так народні, як і середні. І от, шоби їх знищити, поляки видали закон, виключно для наших земель, шоби приватистів не сміє в нас бути. До того часу було так, шоби наші діти вчилися у приватних гімназіях, а при кінці року

їздили здавати іспит до державних. Тепер це забороне є і учеників з приватних шкіл до іспитів в державних не будуть допускати.

Такий розпорядок польської влади обчислений на знищення українського приватного шкільництва. Поляки сподіються, шоби родичі не будуть дальше посилати дітей до своїх приватних шкіл, шоби їх патентів держава не признає, а пішлють їх до польських шкіл, або до утраквістичних, якими будуть вже в недовзі всі українські середні школи.

Перед громадянством стоїть дві дороги: або признати головну вартість патентам і, зачинивши свої приватні школи, післати свої діти

(Далі буде).

Непровірені ще чутки про намір українських та білоруських соймових послів утворити в Пінську установче зібрання, зложивши мандати до польського сойму. — Польська тривога.

„Ілюстровани Курєр Цодзєнни“ з 21. серпня приносить з Варшави трівожну вістку з польських соймових кругів про намір українських та білоруських соймових послів зложити свої посольські мандати до варшавського сойму, а скликати до Пінська на Полісі власні Установчі Збори.

Курєр пише, шоби є здається дві течії серед українських та білоруських послів: Одні хочуть зовсім відокремитися від Варшави, другі хочуть тільки вчинити велику політичну демонстрацію перед світом якраз перед наближаючою сєсією Союзу Народів в Женєві.

Насилають Французів спасати наші душі.

Недавно відбувся в Вєлєграді на Чєхах четвєртий з ряду конгрєс, який має на меті привести до злуки православної церкви з католицькою, себто має ширити унію на українських і російських землях.

В тому конгрєсі брали участь рівнож і українські священники з перєм. єпископом Коциловським на чолі.

Ми не занималибися цим конгрєсом, якби не те, шоби багато там говорили і про нас і про наших братів з півночі і з поза Збруча. Радили, як спасати їх душі. Очевидно, шоби всі там присутні згодилися на те, шоби одинокий Євросіб спасення — це унія. Ще краше булоби ширити серед наших братів римо-католицизм, бо як скарав папа, греко-католики — це не повні католики. Але то лєдви, чи єдалосяби. Тому вже краше унію, як нічого.

Розуміється, шоби ту унію на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшю не сміють ширити наші священники, бо на це незгодилася би Польща. От єпископа Боцяна Поляки вже 8 ліг не пускають на Волинь, бо він готовби боронити церков

Щож отже роблять її носители правдивої віри?

Ухвалили на конгрєсі в Вєлєграді післати на Підляше і Полісе ширити унію французьких попів, які для тої ціли перєйшли на грецький обряд.

Вибирається їх ціла з рая з попом Буржуа на чолі вже в наближшій часі.

Чому акурятно Французів туди висилають?

Бо так хотіли Поляки. Бо вони знають, шоби їх приятелі Французи будуть і унію ширити і Польщу заводити. І буде та нова унія не

скріпленням українства, але польонізації. І буде велика хвала Римові, а загибель українському духові. Цей новий похід відбувається вже за повною згодою наших архипастирів. Митрополит Шептицький та його висланик єпископ Коциловський дали свою активну згоду на французько-польську роботу. Вони для Риму готові пожертвувати все, навіть саму націю.

Ідіть, ідіть тою дорогою далше. Але все пам'ятайте, що чим далше будете ви йти тим шляхом, тим голосніше і відважніше буде дунати клич *Ius von Rom* — проч з Римом, — най жие своя українська церква!

В звязку з нашими статтями про церкву ми дітали кілька листів від наших читачів, в яких вони висказують свої погляди, а саме, що тепер не час виступати проти церкви, бриту твердиню в якій може ще заховатися переслідуване українство і т. д.

Ми вповні згодні із тими думками, але саме тому виступаємо проти тепершньої політики наших церковних верхів.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Хто приєднає „Новому Часови“ 5 нових передплатників і пришле за них чвертьрічну передплату той одержить календар „СЕЛО“ даром.

Податкові полекші

для рільників Сх. Галичини.

Варшавське міністерство скарбу радило над справою неврожаю, який навістив Сх. Галичину. Міністерство скарбу признало за потрібне призначити 2 мільони злотих на поратунок потерпілим оклицям.

Нема тільки відомости про те, чи гроші підуть тільки мазурам-колоністам, чи також дідачам?

Який світ за великий?

Звичайно чуємо, що світ — то є країна зір навколо нашої землі — є безкінця широкий. Так — величини і границь простору навколо нас у вселенній не знаємо — отже можемо сказати, що той простір безконечно великий, хоч наш людський обмежений розум не може пізнати, що то значить: „безконечність“.

Але учени говорять і доказують, що той простір світа, по яким плавають собі зірки, є обмежений, хоч правда, що й він такий собі нівроку величельний, що нам важко собі це представити. А доказують вони в цей спосіб, що кажуть: Коли дивитися голим оком на небо, то бачимо около 5.000 зір. Належалоби отже думати, що коли подивимося на небо че-

рез побільшаючи скла, то й число зір які побачимо, повинно збільшатися стільки разів, скільки разів побільшає і „притягає“ той далековид! А тимчасом так не є! Глядячи через далековиди (люпи), що притягають п'ять, шість і більше разів, як наше око, бачимо там якісь зірки, справді більше їх побачимо як голим оком але не стільки разів більше, скільки побільшає те скло далековиду. З того виходить, що навколо нашої сонячної системи зірки засіяні дуже густо, але чим далі від нас, тим вони рідші, і деє далеко мусить бути простір порожній, де вже немає зір! — Учені вже навіть подають вприближенню (менше-більше) скількість всіх зір на світі: півтора міль-

МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

У нас зародилася думка видати український альманах під назвою Зоря, що в нім подано б народні пісні, писання віршом і прозою, пам'ятники давньої народньої поезії й переклади. Сказано: досить слів, треба приступити до діла. Почали писати статті: Шашкевич написав на підставі Бантиш-Каменського біографію Богдана Хмельницького, казку Олена й кілька поезій; Вагилевич Мадея і Жулина й Калину; я написав Два віночки й вибрав пісні з мого збірника, що до них Вагилевич узявся написати передмову. На тему правопису велися довгі спори. Я предкладав правопис Максимовича; мої товариші домагалися приложення (на думку Копітара й Грімма найлогічнішого) сербського правопису Вука Стефановича Караджіча. Я боронив української азбуки й не допускав латиського j; нарешті постановили, викинувши ъ і ы, писати, як вимовляють, замінюючи ђ, ё буквою і, ь буквою и. Вказуючи на ана-

39)

логію сербської мови, бажав Вагилевич ввести до своїх статей є замість я і писати честь (чясть), тежко (тяжко); але ми не згодилися і чясть, тяжко zostалися для всіх одноманітно; тільки в протонародних піснях zostали є. Поки я приготував рукопис до цензури, Шашкевич відніс до цензури копію малюнку Хмельницького, відрисовану одним семинаристом, і вияснивши цензорові, що це дуже заслужений чоловік і полководець, в ту саму минуту одержав дозвіл друкувати. Не тільки на тему правопису велися завзяті спори, але й на тему мови. Як подає історик польського повстання з 1846 р. Сала, з огляду на ріжнородність говорів народньої мови по кількох нарадах прийшло до згоди, що треба вибрати діалект, котрий лежить по середині українських земель, положених між Київом і Новим Санчом, а саме покутський діалект (між Коломиєю й Чортковом) повинен би бути зрозумілим Українцям усіх земель між Київом і Новим Санчом.

Всі сучасні й пізніші свідчення стверджують повну свідомість і пляновість виступу Маркіяна Шашкевича. Не його вже вина, що сильніші від нього обставини морозили на кождім ступні його почин. Такеж сталося

ніярда або тисячуваньсот мільйонів зір.

Щоби уявити собі як за далеко від нашої бідної матері земельки віддалені ті ясні зорі, ми наведемо кілька примірів: Найближча до нас планета-зізда, що світить нам ясно що вечера і що досвідуку, називається Венера (у нас рання і вечірня зірка). Вона віддалена від землі не багато лише 40 мільйончиків кілометрів. Колиби наш чоловік хотів запрягти коні і виїхати собі новим возом до тої зізди, то роблячи денно 50 кілометрів дороги, заїхавби з тяжкою бідюю на ту зізду не — двоох тисячах літ! Конята певно за той час погубилиби підкови а хлопови виродилиби довгецька борода! Про інші — дальші зізди навіть не говоримо, скажемо

лише, що з найдальшої зізди світа іде до нас світло, яке божить триста тисяч км. на секунду, — через мільон літ! А з Венери світло зайде до нас вже протягом двоох мінут — отже можемо і з того мати мале поняття, скільки разів далі треба їхати до найдальшої зізди — на правдивий кінець зіздяного світа, коли зважимо, що з вечірної зірки прибіжить до нас світло за дві мінута а з найдальшої за мільон літ. — Коли схочемо знати, скільки разів той світ зізди є більший від землі — то лише подумаймо собі, що учені обрахували: Той світ є стільки разів більший від землі, скільки разів земля є більша від — порожинки, що є пятьдесят тисячною частиною міліметра. Нівроку.

Політичне життя

на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшю.

II.

Партійні люди і підложе для політичних партій.

Силу народу з політичного боку оцінюється звичайно по розвитку і силі його політики та скоординованню їхньої праці партій. Партійне життя, яке так дуже розвинулось було на Україні в часі її незалежності, зачепило теж і наші землі. Не можна припускати, щоби з хвилиною упадку держави, припинилось теж і партійне життя. Воно тільки збідніло, втратило силу і розмах, а в більшості випадків зійшло в підпілля. Не припинилось зовсім те життя і в нас, а партійні люди то на всякий випадок, як тут були, так і осталися і тепер є та й мабуть і чимало їх. Найкращим доказом того є хочби

те, що теперішні послы виявили себе — один ес-деком, другий ес-ером, третій ес-сфзм, инший селянським соціалістом і т. д. Але в більшості — це партійні новички які не вспіли просякнути наскрізь ідеали своїх партій, пристали до одної чи другої партії з особистих симпатій або вхопивши заледви партійних ідей. Через це в них і немає твердості своїх партійних переконань і багато з них може ще нераз та не одну партію змінити — перенестись до иншої. На це вже маємо чимало фактів в практиці.

Всеж таки партійне життя на місцях почало би пробуджуватись і то приблизно в таких формах, як це було давніше. Але тут знов мусимо вернутись до невиносимих умов і до характеристики нашого

громадянства. Умови майже виключають партійну працю, а неокріплі партійні люди, стративши звязок і вплив на себе своїх партійних центрів, хитаються в своїх переконаннях і схиляються на бік нових партій, до яких наклонюють їх нові умови, або голодне життя. Наше громадянство складається з широких селянських неосвічених мас і маленького числа чисто таки нашої інтелігенції по більшій часті залежної. Бо чи то учитель, чи священник, чи який урядник — це люди, що не мають права по своєму навіть думати. Ба навіть адвокати й лікарі далеко неподібні до галицьких і звязані, прим. адвокати, своїми адвокатськими палатами, що стоять в рядах польської чорної сотні і кожної хвилі, при кожній нагоді загрожують своїм „колегам“ Українцям гострими дисциплінарками. Незалежної інтелігенції, або зовсім немає, або живе під кулаком репресій, або є безправна, бо не має „обивательства“. А в „обивательстві“ в дмовляють часом тільки тому, що хтось не вмє по польськи балакати. Через це мало хто те „обивательство“ має і часто старої Волиняк з діда прада живе в своїм ріднім гнізді, як горобець під стріхою — на карті побуту а то й карті азилю. При т.м всім для місцевої влади кожний Українець „вруг“, а кожний прояв українського громадського життя — це протидержавна акція. Коли не вільні від цього закилу культ.-освітні й економічні інституції, то що вже балакати про працю поштічну.

Як наслідок всього сказаного —

і з найближчим альманахом Шашкевича — Русалкою Дністровою. Головацький приніс до Львова вістки про цензуру на Угорщині. Вона була там вільніша. Й львівські ентузіясти постановили поминути львівську цензуру та надрукувати новий альманах у Будапешті. Що до змісту Русалка Дністрова була не так новим альманахом, як краще відновленою Зорею. З неї пропущено в Русалці все те, до чого причепилася цензура, не увійшла сюди й біографія Хмельницького, котра десь затратилася у Шашкевича, а на місце цього прийшли нові речі. Головацький переписав увесь збірник для друку та з початком вересня 1836 р. він уже був у Будапешті, місяць пізніше одержав цензурний дозвіл, а в грудні вийшов із друку.

Який же стяг вивісив Шашкевич на своїм почині? Про це говорить Шашкевичева передмова й сам зміст альманаха. „Судило нам ся послідним бути — говорить „передслівс“. Бо коли другі Славяне вершка ся дохаплюють і если не вже, то небавам побратаються з повним, ясним сонцем, — нам на долині в густій студеній мразі гибіти. Мали і ми наших півців і наших учителів, али найшли тучі і бурі, тамті занімали, а народови і сло-

весності надовго ся здрімало; однакож язык і хороша душа руска була серед Славянщини, як чиста слеза дівоча в долони серафима.

„Зволила добра доля появилися і у нас збрак народних наших пісень і иншим хорошим і цїловажним ділам; є то нам як заранє по довгих тмавих ночох, як радість на лиці нещасного, коли лутша надія перемчит скрізь серце его; сут то здорові повносильні рістки, о которих нам цілою душею дбати, огрівати, плекати і зрошати, док під крилом часу і добрих владнувателів хорошою і кріпкою засіяють величею.

„Не журися, Русалочко знад Дністра, що-сь не прибрана в наряді, який від природи і простодушного і добросердного народа твого приймилась, стаєш перед твоїми сестрицями. Они добрі, вибачят ти, приймут тя і прикрасят“.

В наведених словах маємо ствердження, що Шашкевич ішов слідом за відродженими вже західнославянськими й південнославянськими народами, пристаючи до відродженого письменства пня українського народу, як виходить із відсилок на Енеїду Котляревського, збірник пісень Цертелева, перші дві збірки

інтелігент замкнувся сам в собі, а селянин як риба в мутній воді, ловиться на всяку принаду. Погляньмо на Полісся: Пінщина вибірає до сойму аж чотирьох Поляків, між ними тріох ППС-ів (такого успіху не мали ППС-и в жаднім районі в цілій Польщі) і одного „визволення“ й тільки одного Українця. А послухати тільки такого т мошнього посла Вісліцького (ППС.) то й не диво, що Полішук дався зловити; просто ріже про самогійну Україну, а на ділі, то ти знаєш хто такі ППС-и, але Полішук то тільки чує лишні слова.

Те, що з ППС-ами, також У.С. Д.П.-ами Дехто з них вважає Полісся своєю твердиною, бо ППС-и там вже розкусили і всі робляться УСДП-ами Людина, що оцінює факти по їх дійсній вартості, того не скаже. Бо і на Полісся і на Волині й інших землях народ в розпуці і безрадний та зневірений у свої сили, йде тільки на демагогічні гасла, а головню на так, що проповідують чудесний поратунок, який не вимагає особливого труду з боку народу.

Народ в своїй масі спараліжований. Політичні погляди і переконання окремих партійних людей, що відірвані від світу, консервуються, старіють, прибирають карикатурні форми і також дуже часто клоняться на останню „орієнтацію“. Немає можливості, розглянутися вільно в подіях, розкушити суть киданих гасел, немає вибору в напрямках активної праці і все прибірає вигляд одностайного осіннього мороку.

Про сині й темні очі у мужчи.

Хтось не мав кращої роботи і досліджував характер людей зі синіми і темними очима. І дійшов до переконання, що багато славних людей, як Цезар, Наполеон, Фридрих Великий, Шекспір і другі мали сині очі. Але й траплялося між синоокими багато великих злочинців і авантюриків. Вкінці стверджено, що більшість синооких мужчин не є добрими батьками і мужами — натомість всі є добрими моряка-

ми і ловцями. Це пояснюється тим, що сині очі відзначаються більшою бистротою зору, як чорні, — а та бистрість зору потягає чоловіка в даль. Сині очі переважають у північних народів: Англіїців, Данців, Норвежців, Шведів і Німців. І справді всі майже моряки і славні люди і великі подорожники та авантюрики походять з тих країв і народів.

Міжнародний Студентський Конгрес у Варшаві.

(Зі студентських кругів).

З початком вересня б. р. відбується у Варшаві II. Міжнар. Студ. Конгрес, в якому участь візьмуть представники кількох соток тисяч студентства всього світу, яке об'єднане в т. зв. Міжнародній Студ. Конфедерації (Confederation Internationale des Etudiants) в скороченню С. І. Е. Характер таких Конгресів, які звичайно поруч з чисто культурно-академічними і ин. питаннями так чи инакше застосовуються до Міжнародної політики окремих держав, і та обставина, що участь в Конференції і в Конгресі беруть „студенти“, які здебільшого мають за собою великий етаж політичних та громадських діячів в своїх країнах — професори, редактори і т. п. і самий той факт, що Конгрес цей відбувається у Варшаві —

говорить про те, щоби весь загаль нашого громадянства присвятив велику увагу цій справі і цьому Конгресови.

О. І. Е. засновано в Штрасбурзі в 1919 р. як всестудентську станову „політичну організацію“. В складі Конфедерації дійсними членами підшо пору являються: Англія, Бельгія, Еспанія, Франція, Люксембург, Румунія, Чехо-Словаччина, Польща, Данія, Швейцарія, Фінляндія, Югославія, Шкоція, Італія, як вільні члени Україна та Норвегія. Не є заступлені в С. І. Е. центральні держави в загально-політичних причин, які приміром перешкодили Німеччині і ин. увійти в склад Ліги Націй.

На довші старання німецького студентства добитись прийаття в склад С. І. Е. французьке студентство відповідало завжди, що німецьке студентство не є „високої

— все це

пісень Максимовича, Запорозьку Старовину, оповідання Квітки, приказки Гребінки й словарно-граматичні твори.

Далі є мова в передмові про правопис Русалки. „Хочемо зачинати, — писав Шашкевич, — проте знати нам конче, яке теперішньому язикови істинное лице; задля того держалисмося правила: пиши, як чуєш, а читай, як видиш“. Таким робом Шашкевич завів фонетичний правопис, приймаючи навіть сербський знак для дж (ѣ). Нарешті кланялася Русалка Миколі Верещинському, що її „звелів родитися“, й усім тим, що прибрали її піснями й старовиною: за пісні Ількевичеві, Білинському й Кульчицькому, за стару грамоту з 1424 р. Кавбкові, а за старий співаник Минчакевичеві. „Честь ім най буде і слава, а в руских дітєх найусерднійша подяка“ — закінчив Шашкевич свою передмову.

По передмові йдуть „народні пісні“ з „передговором“ Івана Вагилевича. Пісні поділені на „думи й думки“ (числом 20), себто пісні історичного й баладового змісту, й обрядові, а між ними є 7 колядок, 4 гагілки (запису Шашкевича) „— 21 ладкань“, себто весільних пісень. Обидві групи розділює „деліяльна пісонька“, себто коліскова: Ой, ходит сон коло вікон. Далі йдуть

„складання“, зразу віршом: з виїмкою Вагилевичевих Мадея й казки про Жулина й Калину й Двох віночків Головацького все инше Шашкевичеве: Згадка, відома з „Сина Русі“, Погоня, Розпука, Веснівка, Туга за милою й Сумрак вечерний, а прозова частина заступлена Оленою Шашкевича. По оригінальних писаннях ідуть переклади Шашкевича (6) й Головацького (2) сербських пісень і 4 Шашкевичеві уривки з Короледвірського Рукопису, а закінчує Русалку відділ старовини з поетичного статтею Шашкевича про неї, трьома піснями зо старого співаника: піснею про Пятигори, про Варну й Казав ми батенько пігнати кози, з грамотою з 1424 р., з Короткою відомостю Головацького про славянські й українські рукописи у василіянській бібліотечі у Львові й Шашкевичевою рецензією на „Руское весіле“ Лозинського.

Із старовини без сумніву рецензія Шашкевича й статейка перший раз зявилася в Русалці й не було їх у Зорі. Правдоподібно новинкою була тут і Шашкевичева Олена, бо Копітар не згадав ні словечком про неї. Тут справляє багатий господарь весілля, на котре запрошує молодий — Семен і пана старостича. Почув-

моральної вартості* та що немає гарантії, які „запевнювалиби відсутність імперіалістичних змагань німецького студентства“. Весь органічно зв'язаний „антантський“ загал пішов зрозуміло слідом Франції і результатом цього були поставлені Німцям такі умови прийняття, що очевидно вони не могли погодитись на це і тим самим не ввійшли до Конференції. Україна заступлена є через ЦЕСУС від часу Міжн. Студ. Конгресу, що відбувся між 23. III-6. IV 1921 р. в Празі. Самий вступ був зв'язаний з надзвичайно великими труднощами. Забрало лише 5-6 голосів прихильних Україні чужинців, для затвердження ЦЕСУС-а дійсним членом С. І. Е., а треба знати, що згідно статуту Конфедерації дійсним член може бути студентство тих Народів, що має Централю на власній землі. Росія ще не є заступлена в С. І. Е. лише старається про прийняття через свою Централю (ОРЕСО), яка правдоподібно буде прийнята на II. Конгресі в Варшаві вільні члени. Число студентів, об'єднаних в С. І. Е. з прийняттям нових членів на II. Конгресі буде вносити до 400 тисяч. Місцем центрального осідку Конфедерації є Брюксель, а члени Віділу урядують в місцях осідку своїх Централь С. І. Е. видає свій офіційний орган „Le Monde Universitaire“ який до останнього часу широко містив звіт про українське студентство. ЦЕСУС як вільний член Конфедерації має змову контролювати її діяльність, держати постійний зв'язок зі всіма чужоземними студентськими організаціями та користуватися всіма пра-

вами нарівні з іншими студентськими Центральми в справах культурно-академічної діяльності і навіть матеріальної допомоги. І участь нашої студентської Централі в С. І. Е. дала багатьом доброго для нашого студентства. В першу чергу за цей час вироблені дружні відносини і міцні сталі зв'язки зі студентством прихильних нам народів. Цим в великій мірі полекшена пропаганда ЦЕСУС-а серед чужих Народів

М. М.

ХТО розпродасть 5 календарів „СЕЛО“, то шестий одержить даром. — **Порто оплачуємо самі. Замовляйте сейчас!**

ши в часі запросин щось неприємне, вирвався з двора й побіг до опришків, що поділилися на дві групи: одна напала на замок, розграбила й підпалила його, а друга засілася з самим ватажком у ліску на пана старостича, що, вхопивши на весіллі молоду, саме вертав із нею. Опришки відобрали Олену, а його вбили. Хоч панська самоволя не минулася й за часів Шашкевича, тему свого оповідання, назвавши його казкою, переніс Шашкевич у старі польські часи, коли коло половини 18 віку розбійник Бойчук (це прізвище приходить також в Олені) нападав на панів і різав їх немилосердно.

Треба зазначити, що теми з часів гайдамаччини належали до звичайних у тодішнім польським письменстві й що Шашкевич мав багато нагод познайомитися з неодним явищем письменського життя Поляків, а навіть був особисто знайомий із деякими молодими польськими письменниками. З польських видавництв добувався Шашкевич деколи й про нові українські твори або такі, що торкалися України, на Наддніпрянщині й Московщині та про рух славянських народів. У 1836 р. видав Лукіян Семенський у Кракові свій переклад Короледвірського Рукопису; в передмові, зазначеній 1832 р.,

згадав він, що згаданий твір перекладає по українськи Шашкевич. Очевидно це відноситься не до цілоти, тільки до уривків, що увійшли до Зорі, а звідти до Русалки. Та признаючи вплив польської літературної атмосфери на Шашкевича, в усякім разі не більший ніж вплив старої української лірики, зокрема пісні в устах народу, не треба шукати його там, де подібні настрої впливали з тяжких життєвих обставин Шашкевича. Торкається це передовсім сумного й навіть розпучливого настрою в низці поезій Шашкевича. Вагилевич, що познайомився з Шашкевичем 1829 р., оповів, що тоді був Шашкевич веселим юнаком і писав польські вірші. Та прийшла нелюдська кара за молодечу нерозважність, батько вирікся сина й веселий настрій Шашкевича пропав раз на завсіди або, як співає поет у Розпуці,

Щастє мое, гаразд милий,
на — віки звиділо.

(Далі буде).

ПО ТОЙ БІК ГРЕБА!

Збір податку.

На Україні почався збір податку. Кожного року ця подія робила багато клопоту рад нській владі, бо народ не давав добровільно, а треба було вживати сили. Цього року справа буде ще тяжча, бо на цій Україні сильні неврожай. Большевики схочуть витягнути як найбільше збіжжя, щоб ним обділити і російські голодуючі округи і ще вивезти дещо за границю на комуністичну пропаганду. Харківські „Вісти“ нарікають, що вже декуди „куркул“ противляться складанню податків. „І земля буде наша і податку не заплатимо!“ кажуть вони.

Боротьба зі сухотами.

В Харкові відбувся „Всесоюзний з'їзд у справі боротьби зі сухотами“. З'їзд відбувся в театрі ім. Шевченка. Богато там говорилось про комуну, про майбутні завдання в політиці, а мало про сухоти. Згадувалося там і Леніна і боротьбу з буржуазією і про червону армію, а на кінець і про хорих на сухоти трошки. На з'їзді були представники всіх республік, які належать до радянського союзу. Був на з'їзді і представник Італії проф. Фераніні.

Спорт на Великій Україні.

Радянські часописи доносять про змагання, які відбувалися в Харкові.

Всі осяги ще дуже слабкі і не можуть покищо рівнатися зі світовими. Але все таки видно, що й Радянська Україна не хоче оставати по заду в вироблюванні тілесної сили своїх горожан.

Суд над Кубанцями.

„Ізвестія“ подають відомість про суд над кубанськими повстанцями в числі 69 людей.

Свого часу повстав у Туреччині центральний комітет для повстання на Кубані і Полудневій Росії та Україні. Той комітет вислав кількох старшин на Кубань і вони там організували військові відділи до боротьби з большевиками. Але їхня робота не вдалася і большевики повстання легко здусили. Поляпані повстанці станули тепер перед суд.

Життя на Україні.

Французькі часописи подають відомості про життя горожан і вигляд міст та сіл на Україні.

Люди ні в десятій частині не живуть так як перед війною. Ще хто з комуністів займається господарськими справами, той живе добре. Але решта горожан, а навіть і комуністів живе бідно і не має за що вдягнутися.

Люди живуть з дня на день не думаючи про будучину. Село живе гірше як місто. Селянин ще має більше що їсти, а убрание робить собі сам, бо мануфактура дуже дорога. Він не боїться влади, бо вона йому нічого не потрапить зробити.

Вигляд міст далеко ще не такий, як колись. Вправді міські ради понаправляли головні вулиці, але на бічних вулицях ще далі слідне знищення. В Києві добре виглядають тільки чотири головні вулиці: Хрещатик, Прорізна, Шевченківський бульвар і Миколаївська. На них і тротуарі гарні і трамваї ходять і поліція чисто вбрана та ввічлива. Але вже хочби на Володимирівській образ зовсім інакший. Там навіть освітлення доброго нема.

Місто залежне від села. Щоби заохотити село до привоження продуктів до міста, влада підняла ціни на збіжжя і ярину. Але дорожнеча викликала знову нужду в урядовців, бо їм не піднесено платень.

Місто скаржиться, що большевицький уряд відав його на жертву селови і воно мусить загинати.

Неврожай на Україні і в Росії.

Комісія до боротьби з невроходом визнала неврожайними такі губернії та повіти: у Самарській губ. повіти: Пугачевський і Бузулуцький; у Саратовській повіти: Аткарський, Вольський, Саратовський, Камишовський, Новодвірський; всі повіти Царининської й Астраханської губ., всі кантони республіки Німців Надволжа; всі округи Терської, Кабардинської, Балкарської і Калмицької області; у Вороніжській губ. повіти чи райони: Расоменський, Богучарський, Павловський, Острогорський; у Донецькій губ.: Донецький, Морозовський, Сальський; у Старопольській губ.: Олександрівський, Благодарівський, Віноділінський, Воронцово-Миколаївський, Веденський, Медвеженський, Ставропольський, Курсавський; у Харківській губ.: Харківський і Купянський; у Катеринославській: повіт Мелітопольський.

Большевицьке віче.

Бачимо тут, як голова большевицької Росії Калєнін промовляє в місті Тулі на вічу — до робітників залізничної фабрики.

Що відповів — Марс?

Як уже знаємо, в ніч з 22-23 серпня пробувано порозумітися з планетою Марсом через радіо (бездротний телеграф) і світляні знаки на

високих горах. Чи відповів що Марс — дотепер напевно не знати нічого. Доносять лише з Канади, що радіо станція в Понт Грі завважила якісь

таємничі знаки в своїм телеграфі, знаки, незнані в ніякій радіотелесграфічній ключі. Про подібні знаки доносять також англійські станції, що працювали в ту ніч. Але поважні світові вчені думають, що колиби нам удалося навіть скомунікувати (дати о собі знати) з Марсом, то ми не прозумілиси б ніколи, бо як би й було яке життя на Марсі, то воно певно зовсім інше, як у нас. Передовсім треба мати на увазі те, що Марс є багато старший від Землі і умовини життя є там дуже неподібні до наших, прим. там є дуже зимно, так

що наш найбільший мороз вважається там за найбільшу гаряч. Тому певно й живі сотворіння, які там знайшлисяби, своєю подобою і способом життя ні раз не подібні до тих, що живуть на землі. Побачити на Марсі яке небудь живе сотворіння неможливо, хочби воно навіть там було, бо наші найбільше побільшуючі скла покажуть нам на Марсі щонайбільше предмети, завбільшки 30 кілометрів, великі. Ну — а таких „людей” тяжко здається подібати й — на Марсі. Але заждемо ще та „побачимо”

вже розложене тіло Матеоттіго. Забитого закопано на скраю ліса 30 км, від Риму, але закопано дуже неглибоко.

Тіло погібшого після розпізнання жінкою-вдовою та після лікарської секції передано вдові до похоронення. Власти наказали щоб похорон відбувся без участі великої товпи людей, а навіть знайомих. За трумною йшла тільки найблища родина. Цим робом не прийшло справді до маніфестацій і авантур, однак партійно політичні пристрасти Італії знов розгорілись на добре і хто зна, якими шляхами покотиться внутрішнє життя країни славого Гарібальді.

Пашпортовий закон.

В останнім числі „Дзвеніка устаф” оголошено новий закон міністр. скарбу у справах заграничних паспортів, який звучить:

На основі арт. 4 закона з дня 17. липня 1924 р. в справі оплат за пашпорти та виїзд за границю (Р. У. Р. П. Ч. 29 поз. 672) розпоряджується як слідує:

§ 1. а) Заграничні оплати підлягають оплаті 500 злотих.

б). робітникам, особам що удаються в цілях зарібку, як рівнож емігрантам континентальним (на суходолі) належить видавати пашпорти безплатно на основі посвідок державних урядів посередництва праці, а емігрантам заморським на основі посвідчення еміграційного уряду.

§ 2. Особам, що удаються за границю в цілях торговельних і промислових належить видавати пашпорти мільгові за оплатою 25 злотих на підставі посвідчення промислових воевідських урядів (промислового інженера на місто Варшаву), потверджуючих конечність виїзду за границю в цілях торговельних, або промислових.

§ 3. Пашпорти для осіб удаючихся за границю в цілях:

а). образування, абож ведення наукових дослідів, о скільки названі особи достаточо удокументують потребу виїзду за границю.

б). лічення, о скільки особа є незможна і предложить посвідчення уряду здоровля (повітового лікаря), потверджуюче конечність переведення курації за границю, як рівнож в цілі товаришення хорій особі, о скільки конечність оліки є стверджена урядом здоровля (повітового лікаря) а також доведена незможність.

в). участі в міжнародних зібраннях, наукових зїздах, спортивних змаганнях і т. п., о скільки інтересовані особи викажуть, що є членами вище наведених зїздів (звань).

г). в суспільних цілях, о скільки особи делеговані державними, автономними, або суспільними установами, (підлягають оплаті 20 зл.).

Рішення дотично признання повищих пільг прислугують адміністраційним властям і інстинції.

Особи названі в точках а) в) г) можуть бути зовсім звільнені від пашпортових оплат на підставі рішення міністерства внутр. справ в порозумінню з міністерством скарбу. Дотичні подання, належно удокументовані мають бути спрямовані в дорозі інстанції до міністерства внутрішних справ з відповідними закінченнями.

§ 4. Розпорядок цей набирає правної сили з днем оголошення.

Сіла слота на болота.

Заслотилося на світі, так, що вже ні суди, боже, — мокро всюди і сухого вже ніхто знайти не може.

Мокро бідним і багатим і старим — і тим маленьким, вже такий паскудний місяць, що не сядеш на сухеньке.

Мокро й нам, признатись треба, та не зі страху, далєбі, — а з утіхи, що нам сухо вже буде напевно: в небі!

Мокро! Щож, го людях ходить, мокро навіть тим ученим, що хотіли „говорити” з Марсом — трошки пристудженим.

Ну-й договорились врешті, все вже знають, то не жарти, — будем брати незабаром на далекий Марс шіфкарти.

О, а там вже заживемо, там є „рівність і братерство”, — ні „większości” ні „mniejszości” — гонорове кавалерство!

Звідки ми про все те знаєм? О, таж нині в нашу хату — мільон марсівських друзів вже прислало передплату!

Ну, один хоч часопис наш в світовому піде марші, — мільон пренумерати! — то не байка — хоч на Марсі!

Тішся Гнотику! Від нині краще вже будеш світити! Підвишку одержиш певно і на Марс підеш-пустити!..

Максим Гнотик.

Похорони Матеотті.

Злочин морду над послом лівійці римського парламенту Матеотті розійшовся широким гомовом по широкім світі. В самій Італії морд Матеоттіго мало-мало не викликав револьти. Однаковож став він причиною великого загострення відносин між партією фашистів, що тепер при владі, а між соціалістами Італії. Здається, що тільки особи-

ста енергія Муссоліні спасла Італію перед тяжкою катастрофою.

Морду над Матеоттігом мали доконати шумовини з посеред фашистівської партії, а доконали сего дуже таємно, так що минали тижні а тіла забитого не можна було знайти. Аж на днях случайно пес, який біг лісом за своїм господарем викрич нюхом закопане і дуже

3 днем 1. вересня

упізнання, а досі ще не прислали залеглої передплати!!!

Жандарми з Бродків — бють!

До нашої редакції прийшли три хлопці з села Поляна львівського повіту: 1) Іван Ставінський, 2) Микола Антоняк і 3) Володимир Думич і показуючи лікарські свідоцтва, які стверджують знайдення на них знаків від побиття, стали розповідати.

В нашій селі зав'язався при Читальні „Просвіти“ Аматорський гурток, який дня 10. серпня хотів улаштувати драму „Ой не ходи Грицю“. Подання до старства було внесено в належнім часі і було би узгоджено, якби не сільський кринник Федько Думич, син Сенька, який довів до того, що виставу заборонено! Той сам Федько Думич став підбурювати ціле село проти „Читальників“, намовляв людей, щоби їх не слухали і щоби не „робили жадної України“ — а щоби всі горнулися до „коцьола“, який збудовано в Полянні для кількох Польків і до якого не хочуть ходити селяне навіть латинського обряду, бо почувуються свідомими Українцями. — Непозитна п'ятава аматорського гуртка так розюшила Федька Думича, що той після

сього з-тя В. Горака на постерунок до Бродків по поліцаїв. Прийшли два поліцаї: заст. коменданта Греглевські і Андрух Годовські, посідаючи в Думича у саді, понативалися горілки, якої приніс їм Думич, а на решті казати згнати до саду хлопців, на яких вказав їм Думич. Отже прийшли: Іван Ставінський, Карло Ставінський, Мик. Антоняк, Волод. Думич, Ів. „Сполінський“ і Данило Петрів. Кожному з них дали поліцаї по 10 буків, а потім казали, щоби оден другого бив. Заперестали бити аж тоді, коли Данило Петрів зімлів і Федько Думич настрашився і казав перестати! Крім згаданих хлопців з яких три були вже у лікаря і подали справу адвокатуви, побили названі поліцаї трое сільських дівчат, що йшли з сусідного фільварку, а про котрих Думич сказав, що не хочуть ходити до костела лише до церкви. Били їх буком по плечах! Ті дівчата називаються: Каська Герус, Пелягія Савицька і Рузька Собчишин.

Після тої гонорової езекуції жандарми відійшли, грозячи, що

будуть приходити що дві години і будуть ще краще бити, як не „буде спокою“ (то значить, як будуть сходитися в читальні).

Той сам поліцай Годовські з Бродків бив дня 20. липня в Бродках Гнат Однорозга с. Андруха і Марту Томочка д. Стефана — так, що аж комендант постерунку Шнейдер сказав до нього: „Godowski, co robisz, daj już spokój!“

Звертаємо увагу нашої української парламентарної репрезентації на поведінку поліцаїв з Бродків, що самі собі судять і виконують приуд, маючи за „коменданта“ таких людей, як Ф. Думич с. Сенька, що сам хвалився перед своїм кривняком, одним з побитої в'сімки, Володимиром Думичем, що він за молодю не ходив до читальні, але вносив по 50 кг. жита в ніч з чужого шнихліра!

В Сокильниках так само.

Ранком в п'ятницю дня 22. серпня їхав до Львова Фрою господар з Бродків Гриць Цимбала. В Сокильниках задержав його комендант тамошнього постерунку поліції і запитався, чому не причіпив до свого воза таблички. Коли Цимбала оправдувався, що нічого не знав про

П. ФРАНКО.

Мокра курка і соловій.

(Докінченне.)

„Та бо ти встіксі“, зашептав переляканий Микола. „Хто би був цього по тобі сподівався! В день тиняся як сновида і нездалий до ніякої роботи...“

„Та саме тому“, всміхнувся Іванко, в день мушу збирати сили, зато в ночі стаю рухливий! Так!“

Похилився і згорнув пригорщу дрібної ріни з землі.

„О! Тим її тепер кинемо до вікна!“

Микола схопив його з жахом за піднесену руку.

„Бій і Бога, тільки то ні! Таж то буде гармізер, коли трафиш у чуже вікно“.

„Певно“, кпив собі Іванко, „я мавби не знати вікна Хими! Та я то його знаю ще з прошлого року, коли ще тут була молода Юлія. Тай взагалі нема в селі дівчини, де би я не знав віконця до неї!“

„Ти вітрогоне... забісований“, простогнав Микола.

Іванко замахнувся.

З давенькотом попали камінчики в вікно.

Миколою аж затрясло і він сіпнув хлопця.

„Хло! Тікаймо до зати! Ану! Я цього не видержу!“

„Тату, не робіть собі з того нічо“, потішав його Іванко. „З початку було мені також так! З часом можна привикнути!“

Іванко потішав тата та впокоював його перелякане серце а р'вночасно пильно надслухував до вікна чи що не рушється. Вже хотів ще раз збирати рінь, коли Микола глухо гукнув:

„Хло, хло! Ліжко затріщало!“

„Затріщало? А то добре!“ Пояснив татові з певністю професора, що опановує свій предмет:

„Бачите, тату, тепер вона ще в півсні! Коли б ми тепер перестали, то груба Хима за п'ять минут захропеланово!“

„Що? Ти ще хочеш камінчики

кидати?“ бідкався Микола. „Я тікаю! Це понад мої сили!“

Іванко розсміявся весело.

„Які ви ще дурні, тату! Аякже буду кидати камінчики, щоби вона зірвалася з ліжка як пес із ланцюха та підняла вереск на цілий світ. Могло би нам приключитися, що раптом вікно отворилося і нам капнуло би щось на голову, ще заки словечко промовимо! Жінки скорі до того! Тепер йде жмінка дрібненького піску, щоби її легенько і поволи розбудити! Стямте то собі тату, такі річи треба знати.“

Іванко назбирав жменю дрібненького піску і кинув його двома наворотами простісінько в вікно. За кожним разом повтав легенький шелест.

Хвилину стояв з напруженим слухом як стрілець на заступі. Потім побіч із шіпки ухопив серед повної темноти з несамовитою певністю коротку драбину і приставив її до вікна.

„Тепер вона вилізе з ліжка! Вона вже позіхнула“, прошепотів Іванко і спокійно переводив останні

таблички, бо в їх громаді не оголошували, полівай вдарив його його палицею по голові. А коли господар запитав, чи можна бити

польського горожанина, жандарм став реготатися і лаяти його послідними словами.

Грізна небезпека.

Сучасне лихоліття вимагає особливих від „Рідної Школи“ як найбільшої активності.

Дотеперішні 148 клас народних шкіл, 10 гімназій і два гімназійні курси, дві учительські семінарії і 4 семінаріяльні курси, одна торговельна школа, одна взірцева реміснична школа, доповнюючі промислові курси та шість захоронок УПТ-ва не вповняють і тої частини того, що конечно відповідно до внутрішніх потреб Нації.

Під загрозою морального каліцтва і цілковитої утрати нашого молодого покоління мусимо число наших шкіл вже сего року вдесятеро збільшити. Особливу увагу мусимо звернути на школи фахові промислові. Це не обхідна вимога сучасної хвили!

А між тим що бачимо? — Не тільки нема змоги закладати конечні нові школи, але ізза матеріальних нестач існування і цих небогатових шкіл поважно загрожене.

Приходи не зостають як би це природно повинно бути, а зменшуються з кожним місяцем. І так у травні вилинуло до Головної У-

прави УПТ-ва з краю 9,584-60 зл., у червні 7,653-91 зол., в липні 5,182-9 зл., а в серпні до 25 VIII включно 3,443-66 зл., між тим, коли потреби самої Головної Управи виносять тепер місячно по 15,000 зл.

Який наслідок того? — Ще за серпень не вповні виплачено побори учителям УПТ-ва та інші бжучі платності в загальній сумі 10,000 зол. А перший вересня за плечима. Учителство значе важку працю по наших школах УПТ-ва, але українська суспільність не приготувала для нього ані сотика!

Грозить катастрофа, коли наша суспільність негайно не поспішить з визначною помочю. Це не пуста балачка — а важка дійсність. Або прийде негайно матеріальна поміч з краю, або прийдеться нам самим ізза нестачі фондів позамикати свої приватні школи.

В першій мірі кожний свідомий громадянин будь він інтелігент, чи селянин, чи ремісник, чи робітник повинен відчутти грозу небезпеки, яка зависла над нашим приватним шкільництвом і доконче не тільки здобутися на геройський подвиг і віддати більшу жертву, але й спо-

нукати до цього й менше свідомих братів і сестер!

Те саме повинні зробити кожде наше Товариство, кожда наша Кооператива, Читальня, фінансова чи яка інча інституція. — У нас самих Кооператив тепер числються 1500, а читалень „Просвіти“ поперх 2200. Не числячи інших Товариств і організацій, як би тільки кожда з цих збрала бодай по 10 зол. і прислала на „Рідну Школу“ то ситуація булаб уратована. А це таке легке до переведення. Треба тільки доброї волі!

І ми певні, що у великий момент грізної небезпеки зрушиться совість так поодиноких громадян як і Товариств та Організацій в краю і за кордоном та за широким океаном, й попливе гріш щедро на ратунок своєї „Рідної Школи“, а тим самим на ратунок нашого молодого покоління. Гроші слати до каси Головної Управи Українського Педагогічного Тов-а у Львові, Ринок ч, 10 П. п.

Хай кожний громадянин, кожда громадянка, кожда українська Організація спавить по своїм силам свій обовязок — а „Рідна Школа“ не тільки перебуде важку фінансову кризу, але й зможе свою акцію поширити й поглибити, як сего вимагають потреби нації...

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства.

зарядження. В кінці примістив тата, що дріжав як у пропасниці і слова не міг промовити під самою стіною.

„Тату, ви мені тут сійте і не рухайтесь! Ані слова! Решта вас не обходить!“

Батько глядів із глибокою пошаною на свого сина, що зі святим спокоєм вилазив на драбину. Виліз на гору саме в хвили, коли отворилося вікно.

„Що? Іванко? А ти дівчаку! Та тобі ще молоко на губах не висохло.“

Так прийняв його Хима в крайній люти і скоренько хотіла сягнути під ліжко. Але Іванко схопив її за руку. Завдяки своїй практиці знав, що означає такий рух і які це могло би мати наслідки для не-сухих еще губ.

„Безличнику! Та я могла би тобі мам ю бути!“

„Тай масш бути! Тато хоче з тобою женитися, женитися, женитися!“

Як олива впади ці слова на розбурхану лють Хими.

„Химо, тато щітком у тебе залюбився. Але не має відваги освідчитися. Він так дуже встидається, що я мушу за нього говорити.“

„Ага, то так стоїть справа,“ сказала Хима куди приязнійше і тягнула слова як глисту.

„Так, так, це така справа“, запевняв св.т. „Отже Химо, що думаєш про тата? Людина в найліпшій віці... о скільки мені відомо не лайдачина... роботящий...“

„Ба! Працюю пильно,“ potwierдив Микола з низу.

„Не пс, о скільки мені відомо,“ вчисляв Іванко добрі прикмети тата.

„Ба! Певно, що ні,“ божився Микола під драбиною. „Н-коли в житю не запивався“.

„Так, так“, приязно замітила Хима, „о скільки знаю він щітком порядний газда.“

„Алеж очевидно.“ — горячився Іванко на драбині. „Вір Химо, колиб він не був порядний, то я би його тобі не поручав“.

„Газдівство теж у ладі... чи може є щось на табулі? випиувала практична Хима.

Але Микола під драбиною аж підскочив з обурення.

„До дівчака! Довги! Авурат у мене довги. Ані сотика нікому не винен“.

Розлютився, якраз як Хима, коли до неї залицялися чобітьми. Хята без довгів припала Химі до впадоби. Усміхнувся широко.

Іванко зліз із драбини і сказав:

„Так, тату. Справа в ході, решта сама прийде. Досі дбав я про вас, тепер іду про себе подбати!“

Хотів еще перед відходом заховати драбину але Хима сказала:

„Остав драбину!“ Запросила Миколу до себе:

„Ходи сюди Миколо, зараз усе обговоримо!“

Соромливий Микола ліз по драбині, як Ромео до Юлії, і дріжав із розкішного прочування.

12. VI. 1922.

Той, що мирить Францію з Німеччиною.

Звісний американський політик і кандидат на заступника президента Америки з боку республ. партії ген. Ц. Дос (Dawes), що виготовив план відбудови Німеччини і поладження німецько-французького спору. Його план прийнято на льондонській конференції.

Чудо-Цепелін.

При кінці цього місяця опустить гараж при боденському озері найбільший бальон-велит, який досі колинебудь побудовано. Це Америка-Цепелін, або як його звуть, „Королева воздухів“. Відлетить до Америки і стане її власністю.

Зветься „Z. R. 3“ і є останнім зі 126 Цепелінів, які построєно за останніх 25 літ. Це чудо найновішої летунської механіки, наймогутніше діло, на яке вона могла злобитися. Довгий на 240 метрів, широкий (в найширшій часті) 27,6 м а високий 31 м має поємності 70.000 кубічних метрів. Що то за великан, можна зрозуміти з ось яких чисел: аби добути газ, водень, яким наповняється велит-бальон, треба спалити 300 тон вугля, цебто 20 вагонів по 15 тон кожний. Тим газом може світитися велика берлінська вулична ліхтарня через 160 літ! З матерії бальонової поволоки можна зшити 3000 жовнірських одностроїв, а в гаражі, яку побудовано для цього бальона недалеко НьюЙорку, може

зміститися найбільший вашінгтонський залізничний в'їзд Union.

„Z. R. 3“ не має форми цигари, як давніші Цепеліни, лише форму риби кита. Це так звана „форма торпеди“. В середині 14 газових камер, з котрих кожда матиме в середині один бальоник. Під сподом знаходиться 5 гондоль з моторами, кождий силою 4 0 коней. Всі ці машини можна враз пустити в протилежний бік так що воздушний корабель можна дуже скоро стримати. „Z. R. 3“ може перевезти параз 30 осіб. Вони матимуть усі вигоди. Їх кабіни так позашальовувані, що навіть стукоту моторів не буде чути. Є подвижні ліжка, з котрих у день будуть пороблені вигідні лежаки. Подбано й про це, щоб не було стрясень, а з ним й морської хвороби. Над 80 німецьких фірм співпрацювало при будові цього велитенського воздушного корабля, який тепер служитиме розривкою для подорожних.

в своїх кліщах Радянська Республіка і маленька але важненька Литва. Це так би сказати загранична політика для Польщі йде зле, хоч ніби і міністер заграничних справ новий і ніби літо.

Та правду сказавши то літо Польщі бок м піде. Границя травою заросла і перша ліпша банда через границю перекрадається і на постерунки, або двори, наїдає. Раз на Білорусі, раз знов на Волині,

Звичайно такі банди вертають цілі з поворотом через границю. А всьо то через літо і траву.

Та коби то лише з бандами клопіт, то ще можнаби якось витримати. А от в останніх часах виліз на світло денне Пілсудскі на злість всім правовірним полякам. Виліз, як пише вшехпольський письмака Новачинські — задними дверми, через кухню — і доказує таких комедій, що хоч сядь тай плач. Іздив він до Острога на Волині, там дуже а дуже витали його жиди, запровадили його до божниці, рабін говорив до него промову, а Пілсудскі розплавався і поцілував рабіна в руку. Поляки на Пілсудського люді, люті аж кров до голови ударяє. Позатим в Польщі ніц а ніц. Та тоді як на сход Європи водяться за чуби, захід хоче спокою. На Льондонській Конференції прийшло до порозуміння між Англією, Францією і Бельгією з одного боку і Німеччиною з другого. Але до тепер погодились тільки міністри. Треба щоби й варід через свої парламенти даз свою згоду.

Англія.

Про Англію нема що багато

Цілий світ займається тепер т. зв. Льондонською Конференцією, на яку дуже відказує передовсім

Польща.

Вона спершу сподівалася, що і її запросять на Конференцію, Але Англія не дуже брала собі до серця польські сподіванки і польські делегати вже з готовими куфрами і купленими білетами остали в дома.

Тепер уся польська преса бе на алярм, що Льондонська Конференція не пахне їм добром. На випадок як Франція і Німеччина погодяться, Польща знайдеться в дуже скрутнім положенню. Велику Польщу покликано до життя Франція, як таран проти Німеччини. Тепер, якби наступила згода між Францією і Німеччиною, той таран Франції не буде дуже потрібний, бо його тримають

говорити бо вона тут стояла з боку, а її перший міністер Мекдональд натискав на Францію, щоби вона погодилася з Німцями, а щоби Англіїці могли спокійно торгувати.

Франція

таколи виграла на Лондонській Конференції, бо там постановлено, що Німеччина заплатить їй воєнне відшкодування а на найближчій Сесії Лги народів має бути загарантоване її безпеченство від сторони Німеччини. За попереднього прем'єра Пуанкаре Франція дуже гордо жила і зайняла навіть великі промислові околиці Німеччини. Але тепер вона трохи присіла. Тепершній франц. прем'єр Ерію пішов на уступки і видно, що це Французам подобається, бо при його повороті з Лондону великі товпи народу витали його околицями: „Хай живе мир!“ Справді французькі націоналісти під проводом Пуанкаре дуже люті на Ерію і грозять спротивом проти Лондонських умов, але вони тепер в меншості. І дійно фр. парламент висказав Ерію довер. Голосувало за тим внеском 336 послів, а 204 було проти. Інакше мається справа

в Німеччині.

Справді Німці досить в торгували на лондонській конференції і з ними на ній перший раз від закінчення війни говорила Антанта як з рівними, але німецькі делегати все таки ваяли великі і тяжкі зобов'язання на себе. Розходиться тепер про те, щоби нім. парламент згодився на ті зобов'язання. Проти прийняття виступає велика і сильна партія націоналістів під проводом ген. Людендорфа. Як парламент не згодився, то німецький уряд послів розжене, розпише нові вибори і відкличеться до народу.

Італія

не брала участі в лондонській конференції, бо Муссоліні, італійський прем'єр, взяв тай загнував на Мекдональда. Загнував за те, що англ. Партія Праці зганьбила його за убійство соціаліста Матетті. Ніби він сам Матеттіго не забив, але забили його Муссолінього партійні товариші. Справа того убійства товчється вже два місяці як Марко по пеклі і зворушила не тільки Італію, але й цілий світ. Через те потерпіла дуже по вага Муссолінього, так, що він може дуже легко піти в дубину.

Еспанія.

Не гаразд і в Еспанії. Там обібрався за диктатора генерал Прімо де Рівера. В Мароко Еспанія

має повстання і не може собі з ним ніяк дати ради. Не гоміг і сам пан диктатор і тому влада його тримається на волоську і кожної хвили він може полетіти в дубину, а з ним і король Емануїл.

На Балкані.

На Балкані все кипіло і кипить як у горшку. Народи, які замешкують Балкан: Серби, Хорвати, Болгари, Греки і Румуни деруться між собою як пси. По останній війні Болгарію сильно підкубали сусіди і вона не може їм того забути. Болгарські банди нападають на Югославію і шарпають її раз у раз. Але і сама

Болгарія

не має спокою. Там росте комунізм і може в найближчій будучині привести до домашньої війни. Крім того і сусіди негодують на неї.

Югославія

збирає війська проти Болгарії, хоч сама має в дома клоніг. Там знову сваряться Серби і Хорвати. Хорвати повалили тепер старий уряд, а новий обіщоє їм автономію і віце-короля.

В краю Фараонів.

Єгипет стремить до повної незалежності. — Судан — кісткою незгоди між Англією та Єгиптом. — Заглюль паша.

Старовинний край Фараонів Єгипет перейшов у 19. століття з під пановання Туреччини під протекторат Англії з застереженням певних прав Туреччині. Але з вибухом війни Англія зовсім витиснула усякий вплив та державне вишукання Туреччини у справи Єгипту. Єгипет став англійською провінцією з такими правами як от Канада. І хоч мешканці країни високих пірамід, Фараонів і таємничих гробниць мали доволі широку свободу, то всеж таки Єгиптяни цим не вдоволилися.

В нинішній час усі народи, хочби найменчі, усі раси на всіх суходолах світа, стремлять з найбільшою безоглядністю до своєї державної самостійності. Отже Єгиптяни дали скоро Англіїям до зрозуміння, що вони таким станом річий не вдоволені. Єгиптяни помалу почали робити опозицію, далі стали реально виявляти своє негодование, врешті стали загровою для англійського панування. Оттак виростало Єгипетське питання для Англії.

Алеж політика Англії — дуже

Румунія

також не добре чується. З одного боку Болгари, з другого Совітські Республіки. Росія і Україна щораз висилають до них комуніст. агітаторів. Румунія завела в себе дуже строгі зарядження, але то їм небагато поможє. В краю кипить і може прийти леда день до заворушення.

Совітські Республіки

роблять другий пакости, але самі також не дуже сильно стоять. З одного боку загрожує їм гол д через неврежай а з другого повстання

в Афганістані.

Афганістан, то край, що лежить за Кавказом. Большевики зайняли його і уладили на свій спосіб. Але Англіїці підбурили населення і воно тепер зробило повстання.

Як бачимо в цілім світі нема спокою. Маленька іскра може розвести пожар, який захопить цілий світ. На лондонській конференції хотіли міністри затвердити мир у світі, але не все так складається, як гадається.

Цим робом хотять Єгиптяни нароби клопоту Англії і в мутній воді ловити для себе рибу. Чому важно для Єгипту повне заволонінне Суданом? Бо Судан як сказано лежить в горішній течіє великої ріки Нілю.

Єслиб коли небудь прийшло до оружноі розправи між Єгиптянами а Англією, тоді Англіїці, держалиби в своїх руках горішний Ніль — моглиби його загатити і в цей спосіб знаменито боронитися. От цього то не бажають собі Єгиптяне!

Про торговельні школи і курси.

Нераз доводиться нам одержувати запити про роди торговельних шкіл та спосіб їх засновування, тож постарасмося тою дорогою на них відповісти.

В послідних роках намножилося дуже багато польських а особливо жидівських торговельних шкіл, а найбільше курсів, що часто не мали відповідних учительських сил, ні наукових середників, тож Міністерство Віроісповідань і Просвіти у Варшаві зарядило їх реєстрацію, та багато з них (числом 350) замкнуло, а видало концесію тільки тим, що відповіли вимогам Міністерства та примінилися до нових виданих ним плянів.

Тоті пляни предвиджують:

1) шістьмісячні курси торговельні для дорослих осіб — по 16 годин тижнево, 2) річний курс торговельний з загальнообразуючими предметами 29 годин тижнево, 3) однорічний курс торговельний для абітурієнтів середних шкіл з наукою про торговлю, купецькі рахунки, переписку, бухгалтерю і т. д. разом 30 годин тижнево, 4) трилітня торговельна школа, що обіймає загальнообразуючі предмети: разом число годин в поодиноких предметах в різних класах різне, бо деяких предметів вчилися лише через рік або два, одначе загально число годин не має перевищати 30 год. тижнево. 5) чотиролітня школа торговельна (давніше у Львові звана торговельною академією, тепер тоту назву скасовано) подає тоті самі предмети, що трилітня з доданням економії і політичної аритметики, 6) дволітня школа торговельна разом 30 год. тижнево.

Услівя прийяття ось які:

На піврічний і річний курс до трилітньої школи приймаються кандидати(тки) з укінченою бодай всенародною школою, до чотирокласової школи з укінченою низшою середною школою або всенародною, але по зложенню іспиту, — до двокласової школи, на

Визначною особою в цілій англо єгипетській справі є згаданий Заглюль паша. Він перебуває тепер у Франції на ліченню рани, яку йому завдано недавно через виконаний на нього замах. Післявилічення виїде Заглюль до Лондону на нараду з Мик Дональдсом в цілі розв'язання важкого англо єгипетського непорозуміння. Заглюль, буцім невинний в цілій справі — знайде напевно великий послух і повагу в Лондоні.

однорічний курс абітурієнтів з укінченою середною школою.

То є головні роди низших і середних шкіл торговельних в Польщі. Що ж ми з того маємо?

Державної школи торговельної не маємо н одной, приватну одну однісеньку Торговельну Школу Тов. а „Просвіта“ у Львові. Вона має право на основі міністеріяльної концесії вести усі тоті курси і школи. Доси вела вона трилітню школу як найбільш нам потрібну, бо підготовляючу молодь до наших кооперативних предметів і однорічний курс торговельний для абітурієнтів середних шкіл, що підготовляє молодь до банкової праці.

В тім році намічене відкриття усіх висше представлених шкіл і курсів, якщо зголоситься відповідне число кандидатів(ток) і єсли наші економічні Інституції підіпруть школу матеріально, бо вона не може удержатися з самих оплат молоді а державних підмог не одержує.

Крім сего такі школи, а бодай курси повинні повстати також на провінції. Одержання концесії не є трудне, як сповниться головні вимоги шкільних властей, а саме приміниться для школи чи курсу до пляну й програми міністерства В. і Пр. з тим, що умотивовані зміни можуть бути прийаті. Прим. у нас є головною живою мовою українська, та подаєся науку про устрій держав і кооперацію, котрої в польських школах не вчать.

Треба також предложити склад учительського збору та з тим у нас трудности нема, бо є достаточне число відповідних сил. Загальнообразуючих предметів можуть вчити учителі середних а також виділових шкіл, фахових абсолювенти курсу абітурієнтів або експортвої академії, укінчені правники і техніки найрадше з практикою. Вкінці льокаль найдеться в якій небудь нашій школі, бо наука може відбуватися також пополудни, можна теж старатися о дозвіл примістити школу в державнім шкільнім будинку.

Трудніше діло з научний середниками, та при добрій волі і деяким сприті і тут можна собі дати раду. Прим. „Торговельна Школа Просвіти“ прегарну збірку кольнієльних товарів завдячує дир. М. Заячківському і Є. Нагірному. Ми певні, що також другі наші Інституції своїй школі не відмовлять потрібного їй попертя і тим доможуть нашій молоді користати з так потрібних торговельних наук. Они певно принесуть їй більше хісна, ним гімназіяльні курси, особливо чупроти заборони складання приватних іспитів в держ. гімназіях.

Д. Коренець.

дир. торг. школи У. П. Т.

Чк

Ви вже прислали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

Календар — Серпень.

27. Середа (14) Теодот. Макея. прав. те саме. — Схід 4'33, захід 6'9.
 28. Четвер (15) Успеніє П. Д. М. — прав. те саме. — Схід 4'34, захід 6'17.
 29. Пятниця (16) Діоніда муч., прав. те саме. — Схід 4'36, захід 6'15.
 30. Субота (17) Мирона муч., прав. те саме. — Схід 4'37, захід 6'13.
 31. Неділя (18) 1^а. Неділя по З. Св., прав. те саме. — Схід 4'38, захід 6'11.

Що сталося в серпні?

31. 1673 напав отаман Іван Сірко на Очаків.

Народні приповідки.

Оцей дощ глухий; не йде, де просять, а йде, де косять. Не йде, де чорно, а йде, де вчора.

— Іди дощку, де тебе ждуть! — Ні, піду, де жнуть!

— В погоду і смутний веселия буває.

Слідуюче число 67. „Нового Часу“ появляється в зазначнім речинци з датою: Четвер, 4. вересня.

З краю.

З Центросоюза кооперативних Союзів. Дня 16. с. м. відбулося конститууюче засіданне Надзірної Ради „Центросоюза“ Союза кооперативних Союзів у Львові. Президентом Надзірної Ради вибрано п. Дениса Коренця, директора торговельної школи у Львові, заступником Дра Франця Свістеля з Перемишлян, секретарем п. Миколу Гумена, директора Повітового Союза Кооператив в Жовкві, а заступником п. Михайла Шахновича, директора Повітового Союза Кооператив в Бібрці. До дирекції входять пп. Сильве-

стер Герасимович, Юлія Шепаровиц і Володимир Медвешський.

Повітовий суд в Підгайках візав цими днями 114 людей з піддавського повіта, особливо священників, учителів та урядників, та робить через суддю Шепаровича доходження в справі зборів на „Рідну Школу“.

Всіх візаво на голову розправу, як обвинувачених за злочин § 38 і 59.

Нові воєводи,

Біда з празниками. На Волині святкують урочисто день св. Юрія. В той день ц. р. був в с. Ожочині, Володимирського повіту єпархіальний місіонар Перетрухін. Під впливом його навчання православні пішли в поле, щоби постягати від роботи штундистів. Вивязалась маленька бійка, а потім православні забрали на віз штундистів — чоловіка і жінку й повезли до церкви. Другі штундисти повідомили про це вліцію і до села приїхало 2-ох поліціантів. Два дні писали протоколи і навчали людей: немає в Польщі права відривати когось від праці; хто як хоче, так і святкує. — Звичайно — так каже конституція. Але ото в с. Сминово, Рівняського повіту був будень, а по новому свято Спаса. Люде пішли на роботу. Тоді поліція ходила цілий день по полях і зганяло людей домі. А як же тут конституція? Чи то вона инша для поліції на Володимирщині, а инша на Рівненщині? Біда з празниками, навіть конституція не може собі з ними дати ради.

За твоє жито ще тебе бито! В селі Раківці коло польсько-російської границі трапився такий випадок. В одного бідного селянина випасти коні граничної польської сторожі всю конючину. Коли селянин поскаржився перед військовою владою і просив о відшкодування, його так страшено побили, що він тепер лежить у шпиталі і бореться зі смертю.

Розстріляний убійник м. тері. В суботу 23. серпня рано розстріляно у Львові Івана Гриника, що вбив свою рідну маму.

Залізнична лінія Львів—Луцк. В останніх днях розвели оляки сильну агітацію за будовою нової залізничної лінії зі Львова до Луцка. Та лінія скоротилась — инше комітет пропаганди — по дорож зі Львова до Луцка о 7 годин коштів дороги зменшилися п'ятикратно. — інше що найважніше: „Креси“ краше злучилися з польським осередком (себто Львовом). Комітет візав патріотів до закупки облігацій 10-процентової позички. Сам Львів дав уже 150.000 золотих на ту ціль.

Зі світа.

В страха очі великі. В п'ятницю 22. серпня арештувала поліція у Варшаві 28 кокуністів. Арештовано їх на Зборах. У всіх учасників Зборів переведено строгу особисту ревізію.

Гданськ боїться Махна. Часописи доносять, що поліційна влада вільного міста Гданська видалила отамана Махна

з району міста, уважаючи його за непожаданого і небезпечного чужинця.

Постарівся при ревізії. Одного подорожного, що їхав з Італії до Австрії, віддано на границі дуже докладній ревізії, яка його дуже змучила. Нічого підозрілого у нього не знайдено. Вкінці поліційний урядник зажадав пашпорту, а глядячи на фотографію і на подорожуючого, сказав: „Щось ви тут на фотографії виглядаєте багато молодшим“. „Я й такий є — відповів дотепний подорожний, але я певно постарівся о кілька літ при тій ревізії“. Всі присутні засміялися а завстиджений поліційний відійшов.

Щоб і духом не пахло! Американський богатир Форд поприбивав на стінах своїх установ і фабрик такі написи: „Буде невідклично звільнений зі служби, той, від кого буде чути горівкою, вином або пивом, або в чийй хаті знайдеться котра небудь з тих алькоголевих отруй“.

„Данося любити“! При будові каналів в місті Регенсгаузен в Альзаці працює кількасот Поляків. Вони ані руш не можуть здобути прихильности в тамошнього німецького населення і нераз приходять між Німцями і Поляками до бійки. Минулого вівторка прийшло до великої битви. Ціле село Німців наступило з бучка і шпанами на польські бараки і зажадали видачі одного Поляка, що попереднього дня зранив німецького хлопця. Поляки не хотіли видати, тоді Німці прогнали Поляків з бараків, а одинадцятьох з них тяжко ранили.

Американці перестануть курити! Американський уряд ухвалив перед двома роками закон, заборонючий вживання алькоголю, і тепер строго припильнує, щоби та заборона була точно риконана. Та не досить того. Америка хоче, щоби її горожане не нищили собі здоровля тютюном — тому вже виготовлює проект закону, яким має раз на все скасувати курення тютюну. То дуже смілива гадка — і як Америці владється перевести її в діло, то зробить людство велике добродійство, бо її слідами готові потім піти і інші держави. Але покищо, як лише Американці перестануть курити, то в нас курення готово побільшитися, бо — подешевіє тютюн.

Жахливе самогубство. Цими днями скоїлася у Варшаві страшна пригода з 15-літньою дочкою знаного варшавського клягара-жида Гутнаєн. Ця дівчина з невідомих причин половнида самогубство в той спосіб, що пасамперед випила отрую, а щоби скорше згинути перерізала собі усі жили на руках, а щоби ще скорше вмерти, кинулася з 4. поверха на кам'яну долівку і вмерла.

Зізд, якого ще не було. Недавнечко зібрався був у Варшаві дивний зізд. Був це зізд глухонімих Польщі без ріжничі віроісповідань та на іональності. Зачули про той зізд навіть глухонімі з Відня, ах вибачте, не зачули, тільки якось там довідалися і собі прибули до Варшави. Цікавий цей зізд радив над своїми справами, бідкався над недолею своїх членів, і виніс постанови про свою організацію, моральну і матеріальну підтримку членів а найважніше: про образування глухонімих. Ухвалено навіть шкільний примус для глухонімих дітей.

Нема то як протекція. Польські єпископи звернулися до римського папи з просьбою, щоби він признав день 3-го мая днем свята „Крульовой Корони Польської“. Папа зараз згодився і затвердив так як хотіли єпископи.

Як люде сшивають рани. І євно, що найцікавіше сшивають рани Індіане в Бразилії. Вони вживають до того не нитки й ігли — але простої мурашки (муравля) з великою головою! Знаємо, що як муравель вкусить, то сильно держиться вкушеного місця. Це використовують Індіане. Вони кладуть муравля на зранене місце на тілі але так, щоби його голова приходила там, де сходиться розтята шкіра. Муравель вкусить і тим самим сьняне стягне і держить оба краї шкіри. Тоді Індіанці відтинає муравлеви тулія, а голова далі будорожно тримається вкушеного місця і держить розтяту шкіру, як щипцями. Таких муравлів дакладають на рану, скільки треба, один попри другого, аж „зашиють“ їх головами ціле зранене місце.

І так буває! До одного російського мужеського монастиря під Москвою прийшов молодий хлопчик, просячи ігуменю о прийяття між монахів. Ігумен прийняв хлопця за свого послугача. Але по кількох днях пізнав ігумен, що „хлопець Алексій“ не є ніякий хлопець, тільки дівчина! Вона розповіла йому, що називається Анна Пшецина, сирота, а перебралася за хлопця бо дівчині важко вижити в світі. Чернець „змилосердився“ над дівчиною, залишив її далі як хлопця в монастирі і „заопікувався“ нею так, що дівчина почувалась матір'ю. Тоді він вислав її до Москви і там лишив — а вона з нужди збрала і втопила вроджену дитину. Тепер арештовано її і побожного Черця.

Чума в Росії. В Астраханській губернії було від 15. липня до 10. серпня 823 случаів чуми, з того 698 смертельних.

Бурса Ремісничка Філії Тов. „Прогрессива“ в Коломиї прийме на шкільний рік 1924/25 десять (10) виторців. Зголошення приймає голова Філії: Ромуальд Думин, Коломия, вул. Шевченка. 1-2

Зі спорту.

Вісти з українського Спортивного Союзу.

Програма V. запорозьких змагань, які відбудуться у Львові в днях 12., 13. і 14-го вересня ц. р.

I. Змагання в ситківці. II. Плавання на 100 м. III. Перегони на колесників IV. Легкоатлетика: а) 1) Біг на 100 м., 2) на 400 м., 3) на 800 м., 4) на 1500 м., 5) на 5000 м., 6) на 110 м з шпінками (перешкодами), 7) навпростець на 3000 м. 8) Гінци на 4x100, 9) на 4x400; в) 1) Мет диском, 2) ратищем, 3) кулею, 4) булавкою; в) 1) Скок в височинь з розбігом, 2) з місця, 3) скок в довжину з розбігом, 4) з місця, 5) скок о жердці, 6) трискок.

Зголошення учасників приймає канцелярія Сокола-Батька (Львів, вул. Руська 20) найдалше до 10. вересня ц. р. включно!

Легкоатлетика.

Відомий загально наш спортсмен п. І. Волинєць, який перебуває під цю пору у Львові, згодився на запрошення українського Спортивного Союзу прийняти провід легкоатлетичної секції Союзу. Всі бажуючі вправляти під проводом п. Волинця, члени спортивних товариств та кружків, можуть зголошуватись у канцелярії Сокола-Батька між год. 10—1 передпол. Чим скорше — тим краще, бо речинєць V. запорозьких змагань наближається!

Вандрівна нагорода „Червоної Купини“ за мячеві змагання Львів—Край.

На V. Запорізьких Ігрищах, які відбудуться в днях 12., 13. і 14. вересня ц. р.

найважливішою точкою програми являються м'ячеві змагання Львів Край Воли відбудуться в неділю дня 14. вересня. Львівська дружина буде зложена з найліпших гравців львівських дружин, друга з найліпших гравців провінціоанальних дружин. Склад, який усталоє в порозумінню з провідниками дружин провідник м'ячевої секції Союзу п. Стошакій, буде на днях проголошений.

В нагороду для побідної дружини призначила „Червона Калина“ булаву гучульського стилю, інкрустовану й золочену.

До тепер брамки на площі С. Б. стоять голі без сіток, аж соромно. Можеб „Україна“ вже остаточно подбала про сітки. Гравці нарікають, що не можуть стріляти воріт, а і судія буває часами в немалім клопоті.

Наші приятелі.

Нових передплатників „Новому Часови“ зеднали:

Кондрат Василь, Камінне 1, Галецький, Волинь, Гоша 4, Петрикевич Волод, Губичі 1, Романяк Іван, Снятинка 1.

ПОЧТА!

Переписка адміністрації.

Вацек Загар, Красн. По кінець ц. р. до зазначення лишається ще 28) зол.

Стихнович Олекса, Монаст. Дописки не можемо відчитати, бо чек перетятий. Зміст тойж подайте осібною карткою.

Чит. „Прос.“, Драгас. Посилайте 28) зол. тоді буде вирівняно по кім. вересня.

Пруднус Іван, Красн. Кр. До кінця ц. р. належить нам ще 590 зол.

Др. В-ів, Ч. С. Р. 20) к. ч. одержали. Дякуємо! 9) к. ч. обтягнули до кінця року на Вашу передплату. Остало 11) к. ч. то є зол. 1622 з чого потрутили ми на передплату до кінця року Ст. Васильків, Хащів 14 зол. 40 сот., а за решту шлемо йому календар „Село“.

Попередно присланих 10) к. ч. від нас і Дра. Город. ми зужили після Вашого призначення і оголосили в Н. Ч.

Увага! Пані і Панове коли хочете виїти заміж або оженилися, то удайтеся до Бюро посередництва у Львові, вул. Гінсова 4. Полякевич. Для навязання посередництва належить прислати фотографію і поштовий значок на відповідь. Бюро має кандидаток і кандидатів з різних сфер. Приймається також особисті зголошення. Дискреція заповнена. 1-1

† о. Івак Мудрий

парох в Бонаривці

помер 9. серпня ц. р. в 55 р. життя. Покійний від 30 літ був парохом в Бонаривці на Мазурах, на однім з найбільш висунених західних постів. Кожний день це була нова боротьба з польонізацією та впливом доокочичних мазурських сіл. Боротьбу цю покійний виграв, бо коли 30 літ тому взад ціле село аж дунало від польських співанок — то сьогодні свідомість така, що в селі сильна і діяльна читальня „Просвіти“, а налетні впливи сусідів знищені.

Як священник прирвадвля до вірцевого ладу церков на внутр як і на внї і успішно боровся з американськими релігійними сектами. В. Й. П.

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

Львів, 27. VIII. 1924.

Амер. дол. 520—521, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. долари 493—495 $\frac{1}{2}$, Кч 015 $\frac{1}{2}$ —015 $\frac{1}{2}$, франк фр. 029 $\frac{1}{2}$ —030, франки швайц. 097—098, фунти штерлінгів 2350—2360, Франк бельг. 100—100, Ліри 000—000, Лей 002 $\frac{1}{2}$ —002 $\frac{1}{2}$, гроша Австр. кор. 000.

Золото: 20 кор. 2187—2200, 30 фр. 2050—2080 10 рублів 2580—2600.

Срібло: кор. 041 $\frac{1}{2}$ —042 5 кор. 210—212, фльор: 105—106, рублі 180—185, копійки за рубель 066—068.

Збіжева біржа.

Львів, 27. VIII. 1924.

Кр. пшен з 1923 2300—2400, Жито з 1923 р. 130—1375, Броварняний ячмінь з 1923 р. 1450—1350, Овес з 1923 р. 1380—1450 Ціни розуміється за 100 кг. без споживного податку. Місце, стація закладовання.

Ринок.

Хліб 1 кг. 0.30, мясо волове 1.56 свиняче 1.23, теляче 0.78, солонина 1.34 сало 1.67, смалець 1.78, масло десерове 4.44, масло кухонне 3.89, сир 0.83, яйця 1 шт. 0.08, сметана 1 літра 1.39, молоко 0.34, 1 кг. меду 1.95, бураки 1 гк. 0.00, цибуля 0.39, чісник 1 головка 0.09, курка 2.22—5—качка 4——7—

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим маю честь повідомити, що з днем 15. серпня 1924 р. відкрив в Золочеві при вулиці Собіського напроти „Народної Торговлі“.

„УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР“

де продаю всілякі шкільні прибори, папери, образи і лѣксусові річи (килими, топірці і т. и.) по конкуренційних цінах,

З поважанням
Д. ЛАСІЙЧУК.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до Торговельної школи Тов. а „Просвіта“ у Львові, вул. Корняків ч. 1. будуть відбуватися в днях 30. серпня до 1. вересня 1924 р. щодень від год. 10. до 1. в пол. До 3-класової школи і на піврічний курс приймається з укнченою виділовою школою або третою гімназіальною, до ласкласової гімназі торгвельної з укнченою шестою класою гімназіальною, — на од-орічний курс з укнченою гімназією. В школі наука почнається 3. вересня, початок курсів буде оповіщений окремо. — УПРАВА. 1-1

До наших Організацій О. О. Парохів і завдячі до нашої суспільности Львівського Воевідства. Львівське Воевідство дало дозвіл на збірку в натурі і грошах з дня 2. липня 1924 р. через Дирекцію Поліції ч. 1499 1557 Ст./24 на 31 серпня 1924 р., для того відписані за Виділ У. К. Т. О. Н. І. звертаються з просьбою постаратися о дозвіл в Старостах Львівського Воевідства на підставі рішення Воевідства і перевести збірку в повітах на дохід наших інвалідів в натурі, а зібрані жертви переслати ласкаво до Дому Українських Інвалідів Львів, вул. св. Софії ч. 25. — За Українське Краєве Товариство опіки над Інвалідами у Львові, вул. Руська ч. 3. П.

На „Рідну Школу“ в золотих дожили: Комітет „Рідної Школи“ в Солотвині на „Лисанку“ 23.5, з вистави „Діточий Вечір“ 17 $\frac{1}{2}$, 5 $\frac{1}{2}$ з вистави Ф. „Заколот“ 6.33, датки, вкладки і т. п. 77.55 — разом 276.92 зол., за що сердечно подяку складає Головна Управа У. Т. в.

Когут Іван, Цеперів 220, Лев Федорович абс. прав, Білокеринія 2.—

На Українських Інвалідів: Народня Торговля, Книжничі 6— Костишин Антін, Львів 4— Філяси з Затурина складають на сироти по Українських воєнних Інвалідах як не прийнята кара від селян за зроблену шкоду в збірку 5 зол.

На Пол. Визнів: Гікавий Михайло, Закопане 5.

На Народний Дім в Холмі: Левинський Богдан, Косів 5— Руденський Мих. Ослави білі 3—

ОГОЛОШЕННЯ.

Столярів кваліфікованих будвельних і меблевих гляде фірма Сімовича в Станиславові, вулиця Собіського ч. 28. Нежонатих примістяться в робітничих кімнатах фабрики. 1-3

Винотуйте адресу!

Лекції фортепяну — Гізеля Зірицька, Львів, Сташща ч. 8, (бічна Хоруцини). 1-2

Вже вийшов з друку ВЕЛИКИЙ Хліборобський Календар „СЕЛО“

на 1925 р. накладом „Нового Часу“ — з твердою, гарною триколіровою окладинкою, на гарнім папері, 13 аркушів друку (понад 200 сторінок) з багато ілюстраціями та цікавим змістом, потрібним не тільки для хлібороба, але для кожного. — Ціна календаря по книгарнях 3 зол. — З поштовою пересилкою 3 зол. 50 сот. — Для передплатників „Нового Часу“, коли присилають гроші з гори, то коштує тільки 2 зол. 50 сот. вже з поштовою пересилкою. — Коли замовляють за післяплатою, то порто оплачують самі.

Так виглядає в зменшенню окладинка нашого календаря „Село“.

СЕЛО ХЛІБОРОБСЬКИЙ КАЛЕНДАР, НОВОГО ЧАСУ, НА РІК 1925 ЛЬВІВ.

ЛІТ. АНДРЕЙЧУК, ЛЬВІВ

ЛРС ЛЬВІВ

Годівельник (скотар) — лочної худоби. Інструктор — молочарський технік бувший управитель молочарських спілок, організатор кооператив, абсолювент краєвої молочарської школи глядає заняття при кооперативі будь допоможе zorganizувати спілкову маслярню, сироварню або відкрити молочарський відділ при вже існуючій господ. спож. кооперативі. Зголошення слати до Адм. Нового Часу. 1-1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка УПТ. в Рогатині

відбудуться в суботу, дня 6. вересня о 2-ій год., а в разі браку вимаганої статуту скількості членів о 3-ій годині по пол. в руханковій салі. Старшина.

Чи хочете посміятися?

„РОЗРАДА“

гумористична газета — появиться перший раз 1. вересня 1924 року.

Оказове число вишлемо всім на бажання. Просимо надсилати матеріяли.

Зміст: Здоровий гумор.

Редакція й Адміністрація: Львів, вулиця Бляхарська 9.

Важне для аматорських театрів!

В редакції „Театрального Мистецтва“ у Львові можна дістати слідуєчі праці: 1) Про будову сцени з 24 ілюстраціями; 2) Практичні вказівки до театр. характеристик; 3) Про костюми в укр. історичних і побутових пєсах; 4) Про сценічне малярство (декорації); 5) Ювілей, Комедія на 1 дію А. Чехова; 6) Комедія про чоловіка, що одружився з німою, на 2 дії, А. Франса, в перекладі Ос. Стадника. Усі вище вичислені праці коштують 25 зол. або 1/2 доляра. — Замовляти у Гр. Гануляка, Львів, Куркова 10. 1-1

Передплата: В краю з поштовою пересилкою місячно 1 зол. 40 сотників — Чвертьрічно 4 зол. 20 с. (7 мід. 560 тис.) — Для всіх заграничних країв річно 4 ам. доляри або їх рівновартість в інчій валюті. — З Америк, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річнупередплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини і т. д. приймається найменче чвертьрічну передплату.

Гроші: З краю належить посилати поштовими переказами або чеками Почтової Каси Ощадности ч. 152.604. — Зі заграниччя порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підвалде ч. 7, з зазначенням: „Для „Нового Часу“. За зміну адреси платиться 30 сот.

Оголошення: В рубриці оголошення: ціла сторінка коштує 70 зол., пів 38 зол., 1/4 — 20 зол., 1/8 частиня сторінки 12 зол. — МЕНЧІ І ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: Вірш одної анонсової шпальти 1 мт. висоти — 5 сот. (сторінка має 6 шпальт анонс.). — ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: За одне слово або його місце 6 сот. — Всі оголошення в тексті 50% дорожчі. На першу сторінку оголошень не приймається. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доведового примірника.